

СЪВРЕМЕННАТА МЕДИЦИНСКА СЕСТРА КАТО ЧАСТ ОТ ИНВАЗИВНИЯ КАРДИОЛОГИЧЕН ЕКИП²

Теодора Димитрова

Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна, Филиал Шумен, Катедра „Здравни грижи“

Резюме:

Сърдечните заболявания са основен фактор за висока смъртност, инвалидност и временна нетрудоспособност, както в световен мащаб, така и в България. При пациенти, страдащи от гръдна болка, бързата и точна диагностика е от решаващо значение. Медицинската сестра, работеща в отделение за инвазивна кардиология, трябва да притежава специфични познания и професионални умения за оказване на качествени грижи. Нарастващата диагностична и терапевтична стойност на инвазивните процедури при пациенти със сърдечно-съдови заболявания създава предизвикателства за образованието и подготовката на медицинските сестри в тази специализирана област. Съвременната система на здравеопазване изисква от медицинските сестри професионални знания, умения и навици съответстващи на специфичните технологии на професионалната дейност. С течение на времето инвазивните коронарни процедури се увеличават на брой и сложност. Тази тенденция се превръща в повишена нужда от прецизно извършени медицински дейности, професионална компетентност и осъществяване на ефективно общуване на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип.

Ключови думи: *дейности, професионална компетентност, медицински сестри, инвазивен кардиологичен екип.*

Summary:

Heart diseases are a major factor in high mortality, disability and temporary disability, both worldwide and in Bulgaria. For patients suffering from chest pain, rapid and accurate diagnosis is crucial. A nurse working in an invasive cardiology unit must have specific knowledge and professional skills to provide quality care. The increasing diagnostic and therapeutic value of invasive procedures in patients with cardiovascular disease creates challenges for the education and training of nurses in this specialized field. The modern health care system requires nurses to have professional knowledge, skills and habits corresponding to the specific technologies of the professional activity. Over time, invasive coronary procedures have increased in number and complexity. This trend translates into an increased need for precisely performed medical activities, professional competence and effective communication of the nurse as part of the invasive cardiology team.

Keywords: *activities, professional competence, nurses, invasive cardiology team.*

Въведение: Здравните грижи са изключителна важна част от лечението, рехабилитацията, профилактиката и промоция на здравето. Според определение за качество в здравеопазването на Световната здравна организация, качествени са здравни грижи,

² Докладът е публикуван без редакторска намеса

които предоставят най-добрия здравен резултат- максимум полза и минимум риск за пациента, демонстрират отличен професионализъм от всички, участващи в помощта, високо ниво на удовлетвореност на пациентите. Те трябва да са безопасни, ефективни, с насаченост към пациента, съвременни и справедливи.[1]

Като основно свързващо звено в екипа, обслужващ пациентите, се очертава медицинската сестра с нейната многоаспектна роля.[4] Сестринската работа включва планиране и осъществяване на грижи в периода на заболяване и в периода на рехабилитация, въздействайки не само върху физическите, но и върху психологическите и социалните аспекти от живота на човека.[2]

Обхватът на сестринската практика се променя динамично в отговор на здравните потребности и изисква развитие на нови познания и технологии, които да гарантират обезпечаване на по-добри здравни резултати.[2] Цялостната организация на сестринството се базира върху представата за съвременната медицинска сестра като професионалист с нови нетрадиционни в образователен, управленски и етичен аспект знания и умения.[3]

Цел: Да се проучат нагласите на медицинските сестри, работещи в клиника/отделение по инвазивна кардиология за необходимостта от следдипломно обучение.

Материал и методи: Проучено е мнението на общо 44 медицински сестри, работещи в СБАЛ по кардиология „Магара“ Шумен (n=17) и СБАЛ по кардиология – Варна (n=12), СБАЛ по кардиология, Велико Търново (n=15). Проведено е анонимно онлайн, анкетно проучване от 1 до 30 май през 2023г.

В процеса на изследването са използвани документи, социологически и статистически методи.

Резултати и обсъждане: Социално-демографските характеристики на медицинските сестри, които участват в проучването са представени в (табл. 1) .

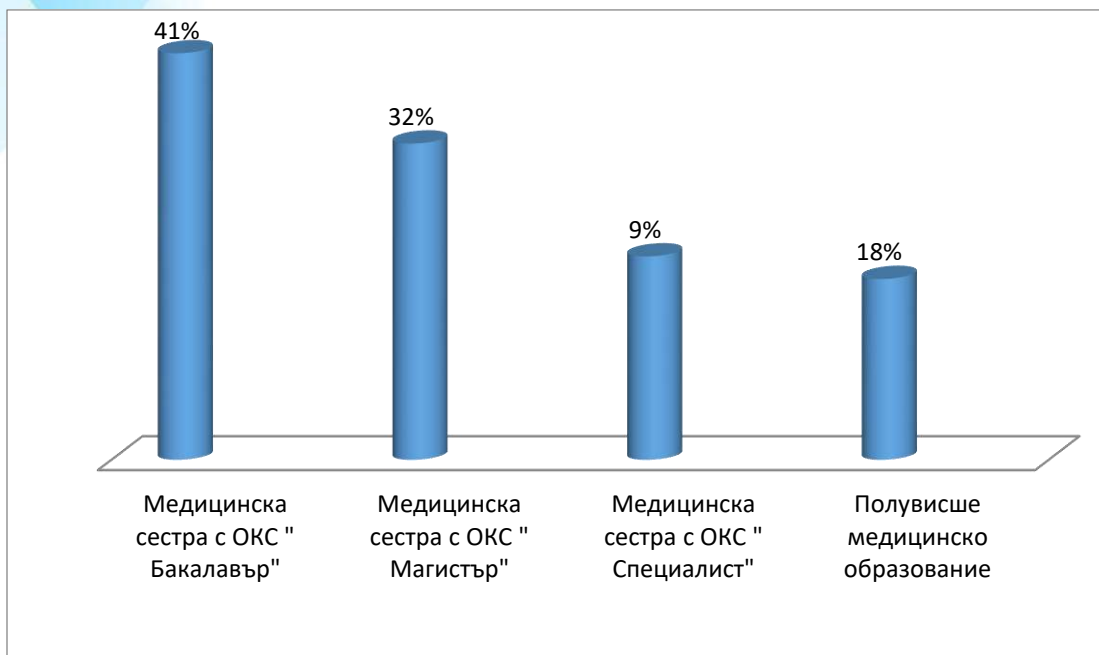
Таблица 1 Сравнителен анализ на общия и професионален стаж на медицинските сестри в клиника/отделение по инвазивна кардиология.

Общ трудов стаж	Брой	Процент
До 1г.	5	11%
5-10г.	8	18%
10-15г.	8	18%
15-20г.	16	37%
20-30г.	4	9%
Над 30г.	3	7%
Професионален трудов стаж в клиника/отделение по инвазивна кардиология	Брой	Процент
1-5г.	14	32%
5-10г.	20	45%
10-20г.	10	23%
Повече от 20г	0	0%

Анализът на общия и професионалния трудов стаж на медицинските сестри в клиника/отделение по инвазивна кардиология показва, че най-голям относителен дял имат медицинските сестри с общ трудов стаж 15-20г.(37%), следвани от тези с равен дял на общ трудов стаж 5-10г и 10-15г (18%). С най- малък дял са анкетираните с трудов стаж между 20-30г (9%) и над 30г трудов стаж (7%).

По отношение на трудовия стаж в клиника/отделение по инвазивна кардиология се забелязва, че по- голям относителен дял се пада на медицински сестри с професионален стаж 5-10г.(45%), след тях са групата със стаж 1-5г. (32%). Най-малък е дялът на анкетираните със стаж 10-20г. (23%). Медицински сестри със стаж повече от 20г. в структурата на инвазивната кардиология няма посочен отговор, в предвид спецификата и естеството на работа в клиника/отделение по инвазивна кардиология.

За нас беше важно да проучим образователната степен на анкетираните медицински сестри от клиника/отделение по инвазивна кардиология (Фиг.1).

Фиг. 1 Образователна степен на изследваните медицински сестри

Показателно висок е процента на анкетираните с ОКС „ Бакалавър” (41%). Оптимистичен е резултатът, че голяма част от анкетираните медицински сестри са придобили ОКС „ Магистър” (32%). Сравнително нисък е процента на медицинските сестри с полувисше образование (18%). Най- нисък е процента на медицински сестри с ОКС „ Специалисти” (9%). Бързото навлизане на нови диагностични и лечебни методи, налага своевременно повишаване на общообразователната степен на медицинските сестри работещи в клиника/отделение по инвазивна кардиология.

Изследвахме мнението на медицинските сестри работещи в клиника/ отделения по инвазивна кардиология относно професионални умения, които трябва да претижават (Фиг.2).

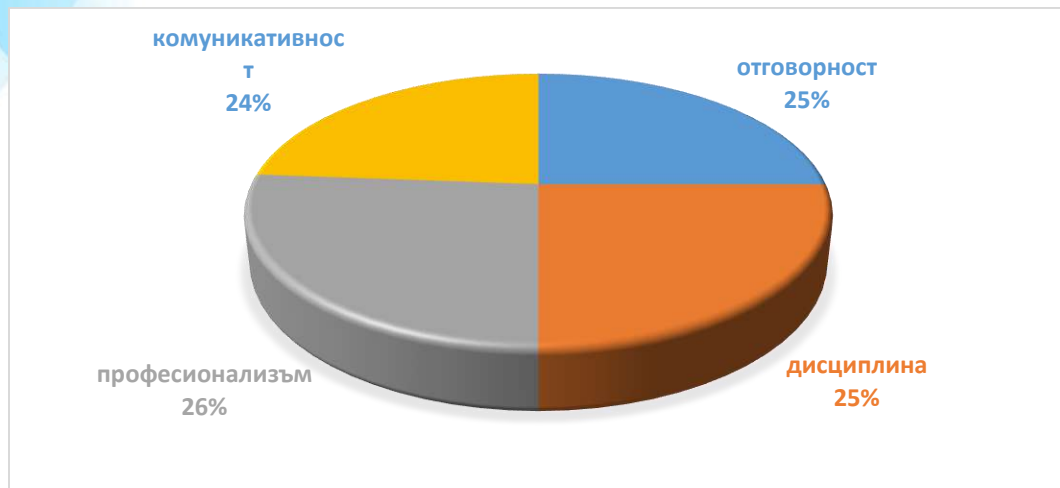

Фиг. 2 Професионални умения на медицинската сестра

Според анкетирания на първо място медицинските сестри трябва притежават умения за работа в условията на спешност (26%) и умения за работа със специфична апаратура (21%). Равен процент от респондентите са посочили, че медицинските сестри трябва да притежават професионални умения за работа в екип и добра практическа подготовка (17%). Прави впечатление, че трудовия стаж в клиника/отделение по инвазивна кардиология не се определя като съществен критерий (7%). Повече от половината от респондентите смятат, че колегите им притежават тези умения (92%).

От получените резултати можем да заключим, че медицинските сестри в инвазивна кардиология често се сблъскват със състояния застрашаващи живота и здравето на пациентите и техните професионални умения са от съществено значение.

Проучихме мнението на медицинските сестри, работещи в клиника/отделение по инвазивна кардиология, относно качествата, които според тях е необходимо да притежават като част от инвазивния екип (Фиг. 3).

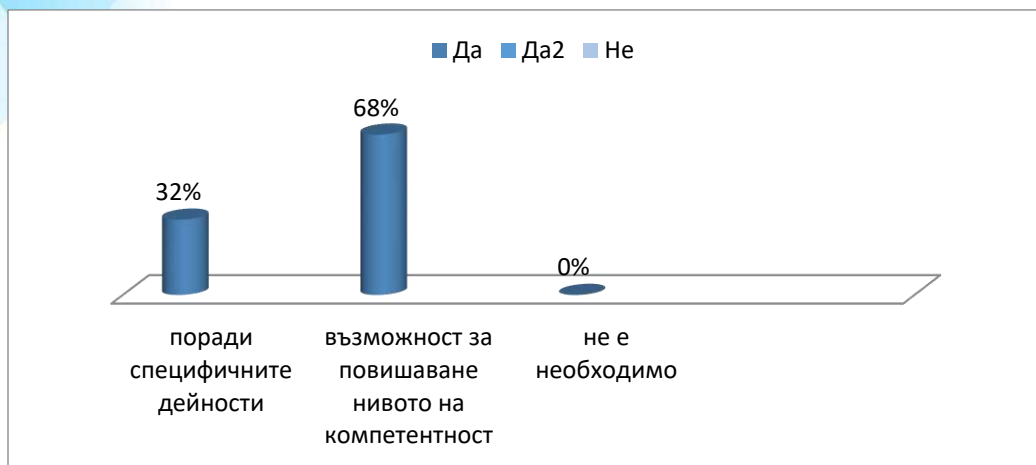

Фиг. 3 Качества на съвременната медицинската сестра в инвазивна кардиологична клиника

Всички респонденти са изказали единодушно мнение по отношение необходимостта медицинската сестра работеща в клиника/отделение по инвазивна кардиология да притежава качества като отговорност, дисциплина и професионализъм (26 %) при изпълнение на задълженията си. Значителен дял от анкетираните смятат, че добрите комуникативни умения благоприятстват за по-добри взаимоотношения между мултидисциплинарния екип (24%). Според респондентите най-важните качества, които трябва да притежава добрият професионалист са високата медицинска квалификация и професионализъм.

За да се осигури качество на здравните грижи е необходимо системно поддържане на компетентността на здравните специалисти чрез включването им в курсове за продължаващо обучение, колегиуми, следдипломни квалификации.

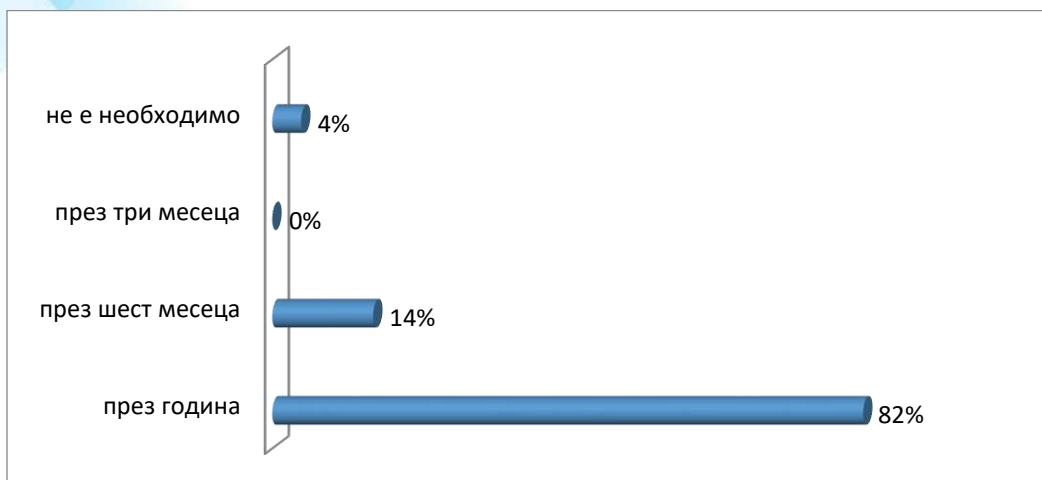
Потърсихме мнението на медицинските сестри, относно необходимостта от поддържане и усъвършенстване на знанията и уменията (фиг.4).

Фиг. 4 Необходимост от поддържане и усъвършенстване на знания и умения на медицинските сестри, работещи в интервенционна кардиологична клиника/отделение

Преобладаващо е мнението на респондентите, че следдипломното обучение е необходимо и дава възможност за повишаване нивото на компетентност (68%). Не малка част са посочили, че необходимо поддържане и усъвършенстване на знания и умения поради спецификата на работа (32%). Няма респонденти с отрицателно мнение. Резултатите от изследването показват, че респондентите са категорични, че следдипломното обучение е задължителен елемент за работещите в интервенционна кардиология.

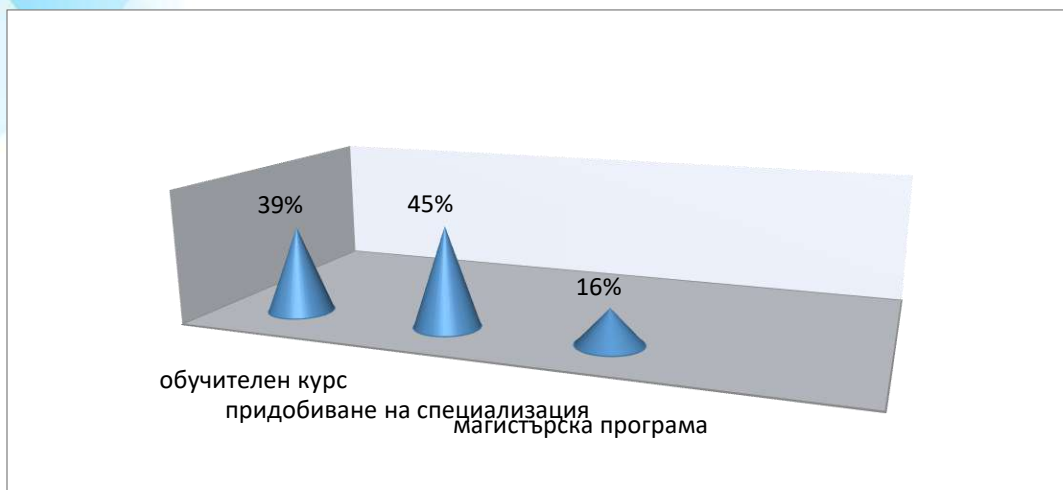
Положителното мнение на респондентите относно необходимостта от следдипломно обучение наложи да попитаме медицинските сестри пре какъв период от време е необходимо актуализация на знания и умения (фиг.5).

Фиг. 5 Период на актуализиране на компетенции

Показателно висок е процента на анкетираните, които споделят, че периодът от 1 година е оптимален (82%). Сравнително малка част от респондентите са посочили периода на актуализация на знания да се осъществява през шест месеца (14%). Незначителен дял от анкетираните считат, че не е необходимо следдипломно обучение през определен период (4%).

Интерес представляваше да проучим кои са най-честите форми за следдипломно обучение в които биха се включили медицинските сестри в клиника/отделение по инвазивна кардиология (фиг.6).

Фиг. 6 Форми на следдипломно обучение

Болшинството от изследвани лица считат, че биха разширили компетенциите си чрез придобиване на специализация (45%). Установени са положителни нагласи сред респондентите, които желаят да се включат в обучителни програми (39%). Най-нисък е процента на анкетираните, които биха се включили в магистърска програма (16%), поради факта, че те имат придобитата ОКС „Магистър”.

Изводи:

1. Нарастващата диагностична и терапевтична стойност на инвазивните процедури при пациенти със сърдечно-съдови заболявания създава предизвикателства за образованието и подготовката на медицинските сестри в тази специализирана област. Значителен дял от анкетираните медицински сестри са с придобитата ОКС „Магистър”.
2. Респондентите са категорични, че следдипломното обучение е необходимо и дава възможност за повишаване нивото на компетентност, като периодът от 1г. е определен като оптимален за актуализация на знания.
3. Комуникативните умения, благоприятстващи за добрите взаимоотношения между мултидисциплинарния екип, и съвкупността от професионални качества изграждат визията на медицинската сестра като част от инвазивния кардиологичен екип.

Източници:

1. Денчева, С., Джеджева П. Селективна коронарна ангиография (СКАГ)- здравни грижи за пациента по време на подготовката и след приключване на изследването. МУ-Варна 2016
2. Иванова, Д. Определяне на потребностите от грижи за пациенти с инфаркт на миокарда. София, 2022
3. Нанкова, М. Роля и функция на медицинската сестра, като част от екип за лапароскопска и роботизирана хирургия. МУ-Варна 2021
4. Тодорова, Т. Основни насоки за повишаване качеството на здравните грижи. Русенски университет 2014